

2.9.2025

Vero-osasto

Lausuntotiivistelmä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Johdanto

Alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin keskimäärin noin yhdeksällä prosentilla. Korotus kohdistettaisiin alkoholipitoisuudeltaan yli 2,8-tilavuusprosenttisiin juomiin.

Lisäksi ehdotetaan, että alkoholi- ja alkoholijuomaveron sidottaisiin kaikkien juomaryhmien osalta pysyvästi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin toteutuneisiin muutoksiin. Esityksen mukaan Verohallinto vahvistaisi suoritettavan veron määrän vuosittain siten kuin alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetussa laissa tarkkarajaisesti säädettäisiin.

Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 27.6.–20.8.2025. Lausuntopyyntö julkaistiin Lausuntopalvelu.fi-palvelussa ja valtiovarainministeriön julkisella verkkosivulla. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoa 25 taholta. Lausuntoja saatiin 27; luvussa on huomioitu myös lausunnot muilta kuin pyydetyiltä tahoilta. Tahot, joilta lausuntoa pyydettiin, ja lausunnonantajat ilmenevät tämän lausuntotiivistelmän lopusta.

Lausuntopyyntö ja organisaatioilta saadut lausunnot ovat nähtävillä julkisessa palvelussa osoitteessa [https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnuksella VM056:00/2025](https://valtioneuvosto.fi/hankkeet/tunnuksella_VM056:00/2025).

Lausunnoista

1 Ministeriöt ja muut viranomaiset

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää erittäin kannatettavana alkoholijuomien verotuksen indeksiin sitomista, jotta verotuksen reaalinen taso ei laske hintojen muuttuessa. Sosiaali- ja terveysministeriö ei ota kantaa valittuun indeksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää myös alkoholijuomien veronkorotuksia yleisesti kannatettavina. Esityksessä veronkorotukset kohdistettaisiin viiniin ja muihin käymisteitse valmistettuihin alkoholijuomiin. Kohdentamista voitaisiin tehdä eri tavoin eikä sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan ole yksiselitteistä, miten kohdentaminen olisi perustelluinta tehdä. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että

asiassa voisi harkita veronkorotuksen painottamista viinien lisäksi niihin tuoteryhmiin, joiden myyntiä on vapautettu ja joiden kulutus on tästä syystä kasvanut.

Verohallinto

Verohallinnon mukaan alkoholivero ja siihen tulevat muutokset herättävät mielenkiintoa yrityksissä ja yksityishenkilöissä ja tällöin voisi nousta esille kysymys Verohallinnon menettelyn perustuslainmukaisuudesta (perustuslain 81 §), kun Verohallinto ilmoittaisi nostaneensa alkoholituotteiden verotasoja Verohallinnon päätöksellä. Lisäksi on Verohallinnon mukaan todennäköistä, että etenkin alkoholituotteiden verotasojen korotukset johtaisivat kyselyihin ja neuvontatarpeeseen eikä Verohallinnossa olisi osaamista perustella syitä tai taustoja kuluttajahintaindeksin muutoksille.

Verohallinnon mukaan ehdotetun muutoksen seurauksena verovelvollisten tulisi löytää alkoholituotteisiin soveltuvat verotasot Verohallinnon päätökseltä totutun alkoholiverolain liitteenä olevan verotaulukon sijaan – paitsi jonain vuonna Verohallinnon päätöksen antamisen jälkeen kuitenkin lain liitteenä olevasta verotaulukosta ja Verohallinnon päätös olisi kumottava. Verohallinto toteaa, että verovelvollisen hallinnollisen taakan näkökulmasta oma-aloitteisessa alkoholiverotuksessa korostuvat johdonmukainen lainsäädäntö, verotuksen ennakoitavuus ja selkeä viranomaisviestintä, koska muuttuvat verotasot on viestittävä sekä yrityksille että yksityishenkilöille.

Verohallinnolla on huoli verovelvollisille mahdollisesti muodostuvasta virheellisestä käsityksestä, että Verohallinnolla olisi valta ja mahdollisuus määrätä poliittiseen päätöksentekoon ja valtion budjettiin vaikuttavista verotasojen muutoksia. Verohallinto katsoo, että selvyiden vuoksi alkoholituotteiden verotasojen muutokset tulisi viedä yksinomaan alkoholiverolain liitteen verotaulukkoon kuten muissakin valmisteveroissa. Verotaulukkoa olisi mahdollista korottaa etukäteen vuosiksi eteenpäin, poliittisesti niin haluttaessa. Jos verotaulukon sijaan verotasoista haluttaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella tai valtiovarainministeriön asetuksella, tämän valtiosääntöoikeuden mukaisuus tulisi Verohallinnon käsityksen mukaan jatkovalmistelussa tarkistaa.

Vaihtoehtoisesti veron suuruuden perusteiden tulisi Verohallinnon mukaan käydä ilmi suoraan alkoholiverolain säännöksestä siten, että verovelvolliset voisivat itse laskea alkoholituotteen verotason ja Verohallinnon tehtävänä olisi ainoastaan ohjeistaa asiasta esimerkiksi laskurin avulla. Tämä voisi kuitenkin käytännössä osoittautua liian vaikeaksi toteuttaa, koska verosäädösten tulisi olla selkeitä, johdonmukaisia ja ymmärrettäviä, jotta ne täyttävät oikeusvarmuuden vaatimukset.

Verohallinnon käsityksen mukaan ehdotetun laskentakaavan sanallinen kuvaus ei ole täysin selvä sen osalta, mitä pistelukua tulisi tarkastella vertailuluvun saamiseksi. Verohallinnolle on lisäksi epäselvää, voisivatko kuluttajahintaindeksin laskennan perusteet tai sen taustalla olevat säännökset muuttua siten, että kuluttajahintaindeksin sisältö voisi muuttua vuosien varrella ja miten varmistettaisiin, että verotason indeksilaskennan perusteet säilyisivät tarkoituksenmukaisina.

Verohallinnon käsityksen mukaan olisi mahdollista, että indeksilaskennassa tai sen perusteissa voisi tapahtua kirjoitus- tai lukuvirheitä. Mahdollisten virheiden todennäköisyyttä lisäisi ehdotettu aikataulu, joka on Verohallinnon mukaan lyhyt (heinäkuun 14. päivästä elokuun 15. päivään) ja sijoittuu yleiseen

lomakauteen, eli mahdollisten erilaisten asioiden selvittelyyn ei jäisi aikaa. Esityksestä ei käy ilmi, miten mahdolliset virhetilanteet korjattaisiin.

Esitysluonnoksen mukaan Verohallinto vahvistaisi alkoholituotteista suoritettavan veron määrän vuosittain, mutta Verohallinnolle on muodostunut se käsitys, että indeksilaskennan perusteet tai itse laskenta ei olisi täysin ongelmaton ja tämä muodostaisi haasteen lainsäädännön vaatimukselle siitä, että asiasta olisi säädettävä yksiselitteisesti ja tarkkarajaisesti.

Tulli

Tulli katsoo, että alkoholijuomien veronkorotuksilla on tavallisesti ollut lisäävä vaikutus tuotteiden laillisen verottoman matkustajatuonnin määrään sekä niiden laittomaan tuontiin. Veronkorotukset voivat myös lisätä verkko-ostamista, jossa valmisteverojen maksamisesta ei useinkaan huolehdita asianmukaisesti. Valmistelussa oleva alkoholilain muutos voi lisätä ihmisten halukkuutta tilata alkoholia ulkomaisista verkkokaupoista. Veronkorotukset voivat yhdessä alkoholilain muutoksen kanssa johtaa siihen, että laitton toiminta lisääntyy aiheuttaen kasvavaa valvontapainetta Tullille. Verotasojen vuotuinen muutos aiheuttaisi Tullille aina kertaluontoisen tietojärjestelmämuutoksen.

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira

Valvira kannattaa viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveron korottamista keskimäärin noin yhdeksällä prosentilla. Valvira kannattaa myös alkoholi- ja alkoholijuomaveron sitomista kaikkien juomaryhmien osalta pysyvästi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksiin toteutuneisiin muutoksiin. Tämä vähentää erillisten lainsäädäntömuutosten tarvetta, mikä taas yleisesti edistää valtionhallinnon tehokkuutta.

Mikäli alkoholilakiin suunnitellut muutokset toteutuvat esityksen mukaan, Valvira toteaa, että alkoholijuomien saatavuus helpottuu merkittävästi. Valviran mukaan on todennäköistä, että myös etämyynnin lisääntymisen myötä suuresta osasta etämyyntyjä alkoholijuomia jäävät verotulot saamatta Suomeen. Veronkorotusten kääntöpuolena on, että alkoholijuomien verotukseen tehtävät korotukset voivat siirtää alkoholijuomien ostamista kotimaisista myyntikanavista matkustajatuontiin ja etämyyntiin. Valvira pitää erittäin tärkeänä tämän kehityksen jatkuvaa seurantaa oikea-aikaisen reagoinnin mahdollistamiseksi lainsäädännön ja viranomaisvalvonnan keinoin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV)

KKV suhtautuu myönteisesti siihen, että alkoholin kulutusta ja alkoholihaittoja pyritään vähentämään vero-ohjauksen avulla. Tästä syystä myös alkoholiverotasojen indeksointia voidaan pitää perusteltuna. Alkoholivero on yksikkövero, jota on korotettava säännöllisesti, jotta sen ohjausvaikutus säilyisi.

KKV kehottaa kuitenkin arvioimaan, olisiko alkoholiverotuksen rakennetta mahdollista kehittää nykyisestä siten, että sen ohjausvaikutus olisi nykyistä suurempi ja että se kohtelisi erilaisia tuoteryhmiä nykyistä tasapuolisemmin. KKV katsoo, että käyttötarkoitukseltaan samanlaisten alkoholijuomien verotuksen tulisi olla lähtökohtaisesti mahdollisimman neutraalia, jottei verotuksella vääristettäisi kulutusvalintoja ja yritysten välistä kilpailua. Voi kuitenkin olla perusteltua verottaa eri alkoholijuomia eri

tavoin, jos juomien erilainen verokohtelu on tarpeen esimerkiksi kansanterveyden edistämiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

KKV:n mukaan voidaan pohtia, olisiko alkoholiverotuksen rakennetta mahdollista kehittää siten, että sen ohjausvaikutus kohdistuisi nykyistä voimakkaammin paljon alkoholia kuluttavien ja alkoholihaittoja kokevien kulutukseen. Suomen alkoholiverotuksen rakenteen kehittäminen edellyttäisi sitä, että alkoholin kulutuksen hintajoustoja pystyttäisiin tutkimaan eri väestöryhmissä. Tämä edellyttäisi puolestaan suomalaisten alkoholin kulutuksesta yksilötason aineistoja, joita ei ole KKV:n käsityksen mukaan tällä hetkellä saatavilla tutkimuskäyttöön.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

THL katsoo, että alkoholiverotuksen lievä kiristäminen on yhä hyvä tapa kasvattaa verokertymää ja samalla hillitä alkoholin kulutusta ja haittoja. Veronkorotus olisi kuitenkin syytä painottaa viinien lisäksi erityisesti niihin juomaryhmiin, joiden saatavuutta on viime vuosina laajennettu ja joiden kulutus on tästä syystä kasvanut, kuten juomasekoituksiin ja 5,5-8,0 -prosenttisiin käymisteitse valmistettuihin juomiin.

THL kannattaa ehdotusta alkoholiveron sitomisesta indeksiin niin, ettei veron reaalisen tason ylläpitäminen vaatisi aina erillistä lakimuutosta. THL ei ota kantaa inflaatiomittarin valintaan. THL muistuttaa, että lakiesityksellä etämyynnin sallimisesta voi toteutuessaan olla merkittäviä vaikutuksia Suomen alkoholiverokertymään sekä päätöksiin alkoholiveron mahdollisista tasoista.

2 Elinkeinoelämä

Suomen Alkoholijuomakauppa ry

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK) katsoo, että alkoholiveron nostamisen liikkumavara on Suomessa jo käytetty, eikä lisätuottotavoitetta saavuteta veroa kiristämällä. Viineihin kohdistuva, muita juomaryhmiä korkeampi veronkorotus ei ole yhteensopiva EU:n sisämarkkinoiden toimivuuden kanssa, sillä se kohtelee ulkomaista valmistusta ja Suomen markkinoille tuotavia tuotteita syrjivästi, kun taas mietojen alkoholijuomien valmistus on pääosin kotimaista.

SAJK:n mukaan alkoholiveron sitominen indeksiin ei ole tarkoituksenmukaista. Suomen jo ennestään korkean verotason vuoksi veron hallittu keventäminen olisi perustellumpaa kuin verotason säilyttäminen. SAJK:n mukaan indeksointi lisää epävarmuutta veron tulevasta tasosta. Mikäli veron määrä on tarkoitus vahvistaa vasta elokuussa, se on toimialalle liian myöhään ja aiheuttaa ennakkoimattomia lisäkustannuksia. Mikäli indeksointi otettaisiin käyttöön, muutokset verotaulukossa tulisi julkaista jo kesäkuussa.

SAJK painottaa, että Suomen alkoholiverotus on kokonaisuudessaan EU-maiden kirein. Viidessätoista EU-maassa viineille ei ole lainkaan valmisteveroa, ja useissa muissakin maissa vero on vain nimellinen. Suomessa viinien verotaso on yli kuusinkertainen verrattuna EU:n keskiarvoon. Väkevien alkoholijuomien verotusta on puolestaan kiristetty vuodesta 2008 lähtien merkittävästi. Veroero esimerkiksi Viroon nähden on suuri. SAJK:n mukaan Suomessa ei ole myöskään kansanterveydellistä tarvetta rajoittaa alkoholin tilastoitua kulutusta verotuksellisin keinoin. Alkoholin kokonaiskulutus vuonna 2024 on selkeästi alle eurooppalaisen keskiarvon.

Korkea verotus ohjaa alkoholijuomien kysyntää matkustajatuontiin ja ulkomaisiin verkkokauppoihin. Rajakauppa Ruotsista Suomeen Pohjois-Suomessa sekä etämyynti ulkomaisista verkkokaupoista ovat todennäköisesti luultua paljon suurempia.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Elinkeinoelämän keskusliitto suhtautuu kriittisesti ja torjuvasti alkoholiveron sitomisen indeksiin. Ehdotettu vuosittainen indeksikorotuksen tekeminen ja verotuksen tason vahvistaminen Verohallinnon päätöksellä ei EK:n mukaan täytä perustuslain 81 §:n 1 momentin vaatimusta lailla säätämisestä. Mikäli hallitus haluaisi tehdä muun alkoholiveromuutoksen, ja jos Verohallinto olisi tällöin ehtinyt jo antaa päätöksen veron tasosta seuraavalle vuodelle, olisi lopullinen verotaso mahdollisesti luettavissa ainoastaan hallituksen esityksen perusteluista. Verotasojen säätäminen useammalle vuodelle poistaisi myös indeksoinnin mukanaan tuoman epävarmuuden ja epäselvyyden verotasosta.

EK:n mukaan indeksointi todennäköisesti kasvattaisi vuosittain kuluttajahintoja suhteessa naapurimaihin ja olisi omiaan vähentämään kotimaista kysyntää samalla kuin matkustajatuonti lisääntyä. Vuosittain Verohallinnon päätöksestä etsittävä verotaso olisi yrityksissä mahdotonta automatisoida.

Elintarviketeollisuusliitto ry

Elintarviketeollisuusliitto ry:n mukaan alkoholijuomaverotuksen toistuvat muutokset heikentävät toimintaympäristön ennakoitavuutta. Jos alkoholiveron tavoite on terveysperusteinen, veroa ei tulisi sitoa indeksiin, koska tuolloin muutosten tulisi perustua terveystaloudellisiin tavoitteisiin ja poliittiseen harkintaan. Lisäksi indeksiin sidottu verotus ei ota huomioon naapurimaiden alkoholiverotasoa ja voi johtaa matkustajatuonnin lisääntymiseen.

Helsingin seudun kauppakamari

Helsingin seudun kauppakamari katsoo, että hallituksen esitys viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveron korottamisesta keskimäärin noin yhdeksällä prosentilla sekä sen pysyvästä sitomisesta kuluttajahintaindeksiin on epäoikeudenmukainen ja vahingollinen. Alkoholiveroja ei tulisi tässä taloudellisessa tilanteessa lainkaan nostaa. Päinvastoin olisi syytä tarkastella mahdollisuuksia keventää ravintoloissa myytävien, ruokakulttuuriin kiinteästi liittyvien juomien verotusta. Helsingin seudun kauppakamarin mukaan esitys vahvistaisi ulkomaisten bulkituotteiden asemaa vähittäismyynnissä ja lisäisi tuontia Suomen ulkopuolelta sekä vääristäisi kilpailua ja heikentäisi kotimaisten tuottajien toimintaedellytyksiä. Kotimaisille pientuottajille tulisi mahdollistaa etämyynti, jotta he voisivat kilpailla tasapuolisemmin ulkomaisten toimijoiden kanssa.

Pohjois-Karjalan kauppakamari ja Turun kauppakamari

Lausunnonantajien mukaan hallituksen esittämä alkoholiveron epätasa-arvoinen nostaminen ei olisi oikeasuuntainen toimenpide. Mikäli veroa halutaan nostaa, se tulisi kohdentaa kaikkeen alkoholiveroon tasapuolisesti. Esitetty veronkorotus vääristäisi kilpailua, koska se koskee ainoastaan yli 2,8 % käymisteitse valmistettuja tuotteita. Tämä iskisi kipeästi Suomen viinituotantoon ja lisäisi bulkkiviinien tuontia Suomen ulkopuolelta suoraan vähittäismyyntikanaviin. Lakiluonnoksessa alkoholituotteiden

etämyynnistä on lausunnonantajien mukaan jäänyt korjaamatta etämyynnin rajauksen poistaminen suomalaisten käymisteitse valmistettujen tuotteiden osalta.

Panimo-ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry

Panimo-ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry (Panimoliitto) toteaa, että korotusten lisäksi ETA-maista Suomeen kohdistuvaa etämyyntiä on tarkoitus helpottaa jopa niin, että kotimaiset toimijat ovat kaavailluissa kotiinkuljetussäännöksissä tiukemmin rajoitettuja kuin rajat ylittävässä kaupassa. Panimoliittoa huolettaa erityisesti kolme asiaa: 1) Suomessa on ehdottomasti korkein alkoholivero EU:ssa ja 2) korkeiden hintojen seurauksena kuluttajien ostovalinnat suuntautuvat maihin, joissa myyntihinnat ja vero ovat alempia. Erot naapurimaiden verotasoissa näkyvät laajamittaisena alkoholijuomien maahantuontina erityisesti Baltiasta, Ruotsista ja Saksasta. Lisäksi 3) alkoholin verotuksen ollessa erittäin kireää kulutus on laskusuunnassa, joten kiristämislle ei ole kansanterveydellisiä perusteita. Päinvastoin maltillinen kulutuksen laskua seuraava laskusuunta olisi järkevää.

Panimoliitto toteaa, että Euroopan Unionin perustamissopimuksen artikla 93 edellyttää valmisteverojen harmonisointia kuluttajien tasavertaisten oikeuksien ja sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan takaamiseksi. Tästä ollaan kaukana. Kaavailtujen valmisteverokorotusten, muun alaa koskevan lainsäädännön (etämyynti ja valmistustaparajoitus) ja arvonlisäveron korotuksen myötä Panimoliitto on huolissaan kotimaisen markkinan ja toimintaedellytysten vakaudesta ja kannustavuudesta. Alkoholijuomien verotuksen korottaminen heikentäisi sekä toimintaympäristön ennakoitavuutta että alan kykyä kasvattaa kannattavuutta ja vientiä. Niinpä Panimoliitto pitää esitystä hallitusohjelman tavoitteiden vastaisena. Alkoholin kokonaiskulutus on ollut tasaisessa laskussa vuodesta 2007, ja kehitys jatkuu. Terveysteen perustuva verottaminen seuraa kulutuksen kehitystä ja antaa tasojen myös reaalisesti alentua, jos kulutuksessa on nähtävissä toivottua kehitystä.

Suomen Yrittäjät ry

Suomen Yrittäjät kannattaa esitettyjä kiristyksiä, kun hallitus päätti kehysriihessä samalla muun muassa alentaa yhteisöveroa sekä keventää työn verotusta miljardilla eurolla. Suomessa on jo nykyisellään selvästi kirein alkoholin verotus EU:ssa, ja alkoholin hintojen nousu uskottavasti lisää matkustajatuontia. Samalla alkoholijuomien kokonaiskulutus Suomessa on ollut pitkään laskussa, ja se on laskenut henkilöä kohden noin kolmanneksella viimeisen 20 vuoden aikana.

Esityksellä esitetään alkoholiveron indeksointia veron reaalisen tason alenemisen välttämiseksi, mikä on lähtökohtaisesti kannatettava tavoite. Kiristyksillä on kuitenkin myös haitallinen vaikutus kotimaiseen elinkeinotoimintaan, ja alkoholin verotaso ja siihen verotuottojen lisäämiseksi tehtävien korotusten mitoitust tulee pitää oikeasuhtaisina elinkeinotoiminnalle aiheutuviin haittoihin nähden. Lisäksi veron vaikutusta kulutukseen tulee seurata, minkä vuoksi ns. automaattikorotukset indeksisidonnaisuuden kautta eivät välttämättä ole Suomen Yrittäjien mukaan optimaalisin menettelytapa eri tuotteisiin kohdistettavan veron oikean ja sopivan mitoituksen määrittämiseksi.

Kaupan liitto ry

Kaupan liiton huomauttaa, että Suomen alkoholiverotus on jo nyt EU-alueen korkeinta. Kaupan liitto pitää erikoisena, että esitysluonnoksen mukaisesti toteutettuna alkoholiveron korotus osuisi erityisen kovaa ns. väliportaan tuotteisiin, kuten siidereihin ja mietoihin viineihin. Korotuksen kohdistaminen ei ohjaa kuluttajia miedompia juomien suuntaan.

Kaupan liitto pitää alkoholi- ja alkoholijuomaveron sitomista kuluttajahintaindeksiin muutoksiin erittäin ongelmallisena. Perustuslain 81 §:n mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Ehdotusten myötä päädyttäisiin tilanteeseen, jossa Verohallinto viranomaispäätöksellään nostaisi alkoholiverotuksen piirissä olevien tuotteiden verotasoja. Esitysluonnos on Kaupan liiton mukaan tältä osin hataralla pohjalla oikeusvarmuuden ja perustuslainmukaisuuden näkökulmasta. Esitysluonnoksen ehdotusten myötä päädyttäisiin tilanteeseen, jossa alkoholi- ja alkoholijuomaverolain piirissä olevien tuotteiden myyjien olisi hyvin hankala pysyä perässä siitä, mikä on voimassa olevan veron määrä kullekin tuotteelle ja mistä se kunakin vuonna löytyy. Kaupan liitto huomauttaa, että tilanne olisi kaupoille ja muille alkoholituotteita myyville yrityksille kestävämpi. Alkoholiverotuksen tulisi olla oma-aloitteisena verotuksena mahdollisimman johdonmukaista, yksinkertaista ja ennakoitavaa. Esitysluonnos vaarantaisi nyky muodossaan oikeusvarmuuden. Kaupan liitto toteaa myös, että indeksiin sidottu alkoholiverotus ei ota huomioon naapurimaiden alkoholiverotasoja ja voi johtaa yllättävään ja jyrkkään verottoman matkustajatuonnin lisääntymiseen.

Kaupan liitto esittää, että esitysluonnos alkoholi- ja alkoholijuomaveron korotuksesta ja indeksiin sitomisesta palautetaan valmisteluun, jossa korotuksen tasoa tarkastellaan uudelleen ja veron indeksiin sitomisesta luovutaan. Jos alkoholiveroa päätetään jatkossa korottaa vuosittain, Kaupan liitto pitää parempana vaihtoehtona sitä, että indeksiin sitomisen sijasta alkoholiveron korotukset tehdään laintasoisesti eduskunnan päätöksellä esim. jaksottamalla korotus useammalle vuodelle. Näin pystytään paremmin seuraamaan verotasoja Suomen naapurimaissa ja matkustajatuonnin kehitystä.

Pienpanimoliitto ry

Pienpanimoliitto vastustaa alkoholin valmisteveron sitomista indeksiin. Joka vuosi muuttuva valmistevero aiheuttaisi hallinnollista taakkaa ja lisätyötä panimoille, joiden pitäisi uusia hinnastonsa vuosittain. Pienpanimoliiton mukaan ravintoloilla ja kaupoilla olisi lisäksi vuodenvaihteen aikoihin tarjolla samaa tuotetta eri verokannoilla, mikä voi aiheuttaa hallinnollista ongelmaa. Lisäksi tuleva, tiedossa oleva veronkorotus aiheuttaisi luultavasti isoja tilauksia loppuvuodelle ennen verojen nousua, mikä voi hankaloittaa tuotantoaikatauluja. Pienpanimoliitto ennustaa, että jos jo nyt Euroopan korkein alkoholiverotus kasvaa entisestään, matkustajatuonti ja ulkomailta tilaaminen lisääntyvät kotimaisen tuotannon kustannuksella. Veroa pitäisi Pienpanimoliiton mielestä ennemmin laskea kohti yleiseurooppalaista tasoa.

Pienpanimoliitto esittää, että alkoholiverolaissa oluen pientuotantoa koskien sanan "tuottaman" sijaan lakiin kirjataan, että veron määrä perustuu panimoiden "kulutukseen luovuttamiin" litroihin.

Oluen tuottajien näkökulmasta nykyisestä muotoilusta seuraa huomattavaa hallinnollista työtä ja kustannuksia. Lisäksi oluen kulutukseen luovuttava taho joutuu veroilmoituksen laatimista varten erikseen selvittämään, mihin verokantaan ko. kulutukseen kulloinkin luovutettava tuotantoerä kuuluu.

Pienpanimoliitto vastustaa myös niin sanottujen muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveron korotusta. Tuoteryhmä ei ole kovin suuri, mutta sen alla tehdään innovaatiotyötä, ja pienpanimot julkaisevat säännöllisesti esimerkiksi panimosima- ja mead-tyyppisiä juomia.

Alko Oy

Alko Oy esittää lausuntonaan, että veronkorotus toteutettaisiin esityksen sijaan seuraavasti: Oluen verotusta korotettaisiin 37,50 senttiin, enintään 8 % viinien ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien verotusta korotettaisiin samalle tasolle kuin nykyisin yli 8 % ja enintään 15 % viinien, kaikkiin alkoholijuomatuoteryhmiin tehtäisiin 0,7 prosentin indeksikorotus vuoden 2026 alussa esitetyn 1,4 prosentin sijaan ja ennen esitettyä vuoden 2027 alkoholiveron indeksikorotuksia alkoholiverotuksen ja sen tason vaikutuksia tulisi arvioida huolellisesti tilastoimattoman kulutuksen, valtion verokertymän, Alkon ja muiden alkoholialan toimijoiden toimintaedellytysten näkökulmasta. Verotuksen tasokorotukset kohdennettaisiin suomalaisten eniten kuluttamaan olutkategoriaan ja alkoholilain myötä laajempaan vähittäismyyntiin tullessiin enintään 8 % viineihin ja muihin käymisteitse valmistettuihin alkoholijuomiin, joiden myynti on puolestaan kasvanut merkittävästi. Alko toteaa, että vuonna 2024 noin 14 % Suomessa kulutetusta alkoholista ostettiin ulkomailta, ja että matkustajatuonti Viirosta, Latviasta ja Ruotsista on kasvussa. Esimerkiksi Alkon Pohjois-Suomen myymälöistä asiointia on siirtynyt Ruotsin Systembolagetiin. Lisäksi Alko huomauttaa, että Tullin arvion mukaan etämyyntiesitys pienentää verokertymää verollisen kulutuksen siirtyessä entisestään verottomaan kulutukseen.

Alko toteaa, että mikäli ehdotettuun indeksikorotukseen siirryttäisiin vuoden 2027 alussa, tulisi ehdotuksen mukainen veronkorotus julkaista jo kesäkuun alussa. Ajankohdan aikaistaminen parantaisi alan toimijoiden mahdollisuuksia ennakoida ja suunnitella tulevia hinnoittelujaksoja.

Päivittäistavarakauppa ry

Päivittäistavarakauppa ry:n (PTY) mukaan alkoholiveron korottamiselle ei ole edellytyksiä. Suomessa on jo nyt Euroopan korkein alkoholiverotus. Kulutus siirtyy valvonnan ulottumattomiin ilman, että valtion verokertymä kasvaa – pikemminkin päinvastoin.

PTY toteaa, että korotukset kohdistuvat voimakkaasti viineihin ja muihin käymisteitse valmistettuihin juomiin. Samaan aikaan väkevien alkoholijuomien aiemmin säädettyä indeksisidontaa ollaan purkamassa ja korvaamassa uudella mallilla. Tämä herättää kysymyksiä veropolitiikan johdonmukaisuudesta ja ohjausvaikutuksista. Veropolitiikan poukkoilu heikentää sääntelyn uskottavuutta

PTY:n mukaan indeksointi tarkoittaa kuluttajille ja kaupalle toistuvia hinnanmuutoksia ja kasvavaa hallinnollista taakkaa. Kuluttajahintaindeksiin sitominen voi luoda automaattisen nousupaineen hintoihin ja siten inflaatiota. Tällaiset automaattiset korotusmekanismi eivät sovi tuotteisiin, joiden kysyntä on lähtökohtaisesti laskusuuntainen ja niiden hankintaa voi korvata rajakaupalla. PTY:n mukaan usein toistuvat tai automaattisesti päivittyvät hinnanmuutokset vaikeuttavat kaupankäyntiä ja aiheuttavat

hallinnollista työtä. Tämä korostuu erityisesti pienissä toimijoissa, kuten ravintoloissa tai erikoisliikkeissä. Koska alkoholivero on regressiivinen vero, sen vaikutukset korostuvat erityisesti pienituloisilla. Myös kotimaiset pientuottajat (esim. siideri, viini) kärsivät suhteessa enemmän, samoin ravintolat. Tämä tulee heikentämään paikallisten tuotteiden kilpailukykyä ja ohjaa ostamaan ulkomaisista verkkokaupoista. Ulkomaisista verkkokaupoista ostettaessa alkoholiveron maksaminen jää usein tekemättä, ja tämä tulee vähentämään verokertymää entisestään.

PTY ei kannata esitettyä viinien ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien veronkorotusta, eikä myöskään alkoholiveron pysyvää sitomista kuluttajahintaindeksiin. Alkoholiverotuksessa tulisi ensisijaisesti huolehtia kuluttajakäyttäytymisen ohjaamisesta miedompien juomien suuntaan sekä sääntelyn ennustettavuudesta ja kohtuullisuudesta.

Nordic Premium Beverages - Suomen Viiniyrittäjät ry

Lausunnonantajat kannattavat alkoholiveron korottamista yleisesti, mutta vastustavat jyrkästi sitä, että korotus kohdennetaan yksipuolisesti vain viineihin ja muihin käymisteitse valmistettuihin juomiin. Ehdotus vääristää kilpailua tuoteryhmien välillä, kohtelee kotimaisia viinitiloja kohtuuttomasti ja on ristiriidassa kilpailuneutraaliuden periaatteen kanssa. Ehdotuksena on, että hallitus joko korvaa kohdennetun korotuksen tuoteryhmien välisesti neutraalilla ratkaisulla, tai vähintään ottaa samassa yhteydessä käyttöön EU-oikeuden salliman pienvalmistaja-alennuksen viinitiloille ja muille käymisteitse valmistettujen juomien pienille tuottajille, jotta maaseudun mikroyrittäjien elinkelpoisuus turvataan. EU-lainsäädäntö tarjoaa välineet hallituksen esityksen kohtuullistamiseen: pienvalmistaja-alennukset viinille ja muille käymisteitse valmistetuille juomille sekä (jo valmiiksi mahdollinen) alempi verotus $\leq 8,5$ % tuotteille. Lausunnonantajat ehdottavat lisäksi esim. 24 kk siirtymäaikaa, lainsäädäntöjen yhteisvaikutusten huomioimista sekä vaihtoehtoista haittaohjausta, kuten minimiyyksikköhinta tai tasaisemmat prosentuaaliset muutokset.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

MaRa vastustaa alkoholiveron korottamista ja korotusten sitomista kuluttajahintaindeksiin. MaRa toteaa, että alkoholin anniskelun osuus kokonaiskulutuksesta on alentunut 25 vuodessa 20 prosentin tasolta 10 prosentin tasolle. Ehdotetun muutoksen jälkeen Suomen alkoholiverotuksen taso kaikissa veroluokissa olisi selvästi EU:n korkein. MaRa katsoo, että pitkällä tähtäimellä Suomen alkoholiverotuksessa olisi päästävä lähemmäs muun EU:n tasoa. Nyt tehtävä esitys johtaa siihen, että Suomen alkoholivero kiinnitetään nykyiselle poikkeuksellisen korkealle tasolle, mikä heikentää matkailun kehitystä ja lisää matkustajatuontia.

MaRa muistuttaa, että hallituksen esitysluonnos alkoholilain muutoksesta vaikuttaa myös ulkomailta hankitun alkoholin määrän lisääntymiseen. Ehdotetun sääntelyn mukaan ulkomaiset toimijat voisivat etämyydä ja toimittaa Suomeen ilman vähittäismyyntilupaa ja vähittäismyyntimonopolin ohi 80-prosenttista alkoholijuomaa. Ravintola tai muu vähittäismyyntiluvanhaltija voisi myydä ja toimittaa asiakkaalle vain enintään 5,5 prosentin vahvuista juomaa tai enintään 8 prosentin vahvuista juomaa (valmistustaparajoitus). Lisäksi MaRan mukaan alkoholin vähittäismyyntimonopolin ylläpitämiselle ei ole enää perusteita ja se on purettava asteittain.

MaRa:n mukaan ravintoloiden liiketoimintaa tulisi edistää laskemalla anniskelun arvonlisävero samalle tasolle ruokatarjoilun kanssa. Ravintoloille tulisi sallia myös viinien ulosmyynti. Alkoholin kokonaiskulutus on laskenut merkittävästi ja jatkaa laskuaan. Kyseessä on kulttuurinen muutos, minkä vuoksi korkealla alkoholiverolla ei MaRa:n mukaan ole enää merkittäviä terveyspoliittisia perusteita.

3 Terveysjärjestöt ja muut

Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund

Suomen Lääkäriliitto kannattaa esitystä alkoholiveron nostosta sekä valmisteveron säännönmukaista tarkistusta ja sitomista indeksiin. Lääkäriliiton mukaan veronkorotusten tavoitteena tulee olla alkoholin reaalihinnan pysyminen tasolla, joka hillitsee kokonaiskulutusta. Alkoholista aiheutuvien haittojen vähentämiseksi veronkorotukset tulisi kohdentaa erityisesti eniten kulutettuihin alkoholijuomiin sekä niihin alkoholijuomiin, joiden saatavuutta on nykyisen hallituksen päätöksin lisätty sallimalla niiden myynti päivittäistavarakaupoissa.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

SOSTE kannattaa valmisteverojen korotusta. Korotus tulisi painottaa juomiin, joiden saatavuutta on laajennettu tai joiden kulutus on suurinta. SOSTE pitää veronkorotuksia ohjauksen keinona kannatettavina ja tärkeinä. SOSTE näkee indeksiin sitomisen erityisen hyvänä kehityksenä. Alkoholihaittoja tulisi pyrkiä pienentämään kuitenkin vielä enemmän. Painopisteen tulee olla haittojen ehkäisemisessä ja alkoholin kulutuksen vähenemisessä.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

EHYT kannattaa esitystä alkoholiveron nostosta viinien ja muiden käymisteitse valmistettujen tuotteiden osalta. Korotusta tulisi kuitenkin painottaa juomiin, joiden saatavuutta laajennettiin Alkosta päivittäistavarakauppoihin alkoholilain muutoksella kesällä 2024. Tällöin vahvuudeltaan yli 5,5- mutta enintään 8-tilavuusprosenttisten viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien veroa tulisi korottaa muita enemmän. EHYT esittää, että oluen verotusta kiristetään yhdeksällä prosentilla.

EHYT kannattaa alkoholin valmisteveron indeksisidonnaisuutta. Inflaatio heikentää ajan myötä valmisteverojen (esim. alkoholi- ja tupakkaverot) reaalista arvoa, mikä vähentää niiden tehoa kulutuksen hillitsemisessä ja verotulojen keräämisessä. Esityksessä on esitetty, että alkoholivero sidottaisiin yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin (YKHI), jonka muutosta tarkasteltaisiin 12 kuukauden jaksoissa. EHYT lähtökohtaisesti kannattaa esitystä. EHYT:n mukaan alkoholihaittojen ehkäisemisen kannalta on keskeistä säädellä veropolitiikalla alkoholin hintaa suhteessa kotitalouden käytettävissä oleviin tuloihin. Esimerkiksi alkoholiveron sitominen ansiotuloindeksiin varmistaisi, että alkoholin hinta seuraisi kansalaisten ostovoiman kehitystä. Esityksessä tämä vaihtoehto on EHYT:n mukaan kuitenkin ohitettu ilman perusteluja tai vaihtoehtoon avaamista tarkemmin.

EHYT toteaa, että maahantuonnin lisääntymistä on aiheellista tarkastella veron korotuksien yhteydessä, mutta samalla on olennaista pohtia keinoja, joilla ilmiötä voitaisiin ehkäistä. Yksi keskeinen näkökulma liittyy suoriin ja epäsuoriin yritystukiin, joita esimerkiksi varustamoille myönnetään. Yritystukien

vähentäminen voisi osaltaan hillitä alkoholin maahantuontia ja tukea kansanterveydellisiä tavoitteita kokonaisvaltaisesti.

EHYT esittää, että alkoholiveron osalta tulee selvittää mahdollisuus korvamerkitä alkoholiveron tuotoista osa alkoholihaittojen ehkäisyyn.

Suomen Sydänliitto ry

Sydänliitto kannattaa hallituksen esitystä viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveron korottamisesta keskimäärin noin yhdeksällä prosentilla. Sydänliitto tukee myös hallituksen tavoitetta alkoholiveron sitomisesta pysyvästi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin toteutuneisiin muutoksiin vuodesta 2026.

Syöpäjärjestöt

Syöpäjärjestöt kannattaa sekä alkoholiveronkorotusta että alkoholiveron indeksointia. Terveydelle haitallisten tuotteiden verotuksen kiristäminen on askel hyvään suuntaan. Väestön terveyden kannalta verotusta tulisikin tulevaisuudessa tarkastella kokonaisvaltaisemmin ja edetä kohti terveysperustaista verotusta, jossa epäterveellisten elintarvikkeiden verotus kiristyy ja vastaavasti terveyttä edistävien elintarvikkeiden verotusta alennetaan.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta (VRN)

VRN kannattaa kaikkia toimia, jotka voivat vaikuttaa alkoholin kulutusta vähentävästi. Kansallisten ravitsemussuosituksen (2024) mukaan alkoholille ei ole voitu asettaa turvallista käyttö määrää, joten sitä ei suositella käytettäväksi ollenkaan.

Veronmaksajain Keskusliitto ry

Veronmaksajain Keskusliiton mukaan indeksisidonnaisuus haittojen vähentämisellä perustelluissa valmisteveroissa on kyseenalaista, koska torjuttavaa haittaa ja veron vaikutusta haitalliseen kulutukseen pitää jatkuvasti seurata eri tuotteisiin kohdistettavan veron oikean ja sopivan mitoituksen arvioimiseksi. Indeksisidonnaisuus tuo haittojen torjuntaan tähtäävään valmisteverotukseen tarpeetonta jäykkyyttä ja automatiikkaa. Indeksisidonnaisuus ei myöskään poista tarvetta jatkuvasti erikseen arvioida yleisen kulutusverotuksen päälle tulevien valmisteverojen oikeita ja sopivia tasoja.

Veronmaksajain Keskusliitto puoltaa veronkiristyksiä haitalliseen kulutukseen ja alkoholijuomien verotasojen korotuksia, kun samanaikaisesti kevennetään ansiotulojen verotusta.

Olutliitto ry

Olutliitto ei näe, että luonnoksen mukaiselle alkoholiveron korottamiselle on edellytyksiä. Alkoholiveron nostoilla on Olutliiton mukaan ollut yleensä lisäävä vaikutus alkoholijuomien yksityistuontiin ja ulkomaisista verkkokaupoista tilaamiseen. Suomen mietojen juomien alkoholiverotus on jo nyt Euroopan korkeimpia. Olutliitto näkee, että alkoholijuomien verotuksessa tulisi tukea ohjausta kohti mietoja alkoholijuomia, varsinkin olutta.

Olutliitto ei kannata alkoholiveron sitomista kuluttajaindeksiin. Muutos tuottaisi myös käytännön jätettä mm. erilaisten hinnastojen ja muiden myynninedistämismateriaalien jatkuvan uusimisen kautta. Kuluttajalle automaattinen veronnosto voisi olla myös sekavaa - koska tuotteita voisi olla eri verokannalla ja siksi eri hintaisena jopa samassa myyntipaikassa. Olutliitto mainitsi, että ravintolassa anniskeltavan oluen arvonlisävero tulisi alentaa 14 prosenttiin, samalle tasolle ruoan kanssa.

Lausuntopyynnön jakelulista ja lausunnonantajat

Lausuntoa pyydettiin alla mainituilta tahoilta. Listassa on **lihavoituina** ne tahot, jotka antoivat lausunnon.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Elintarviketeollisuusliitto ry

Kaupan liitto ry

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Oikeusministeriö

Olutliitto ry

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry

Pienpanimoliitto ry

Päivittäistavarakauppa ry

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

sosiaali- ja terveysministeriö

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Suomen Alkoholijuomakauppa ry

Suomen Yrittäjät ry

Syöpäjärjestöt

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tilastokeskus

Tulli

työ- ja elinkeinoministeriö

Valtion ravitsemusneuvottelukunta

Verohallinto

Veronmaksajain Keskusliitto ry

Edellä mainittujen lisäksi seuraavat tahot antoivat lausunnon:

Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund

Suomen Sydänliitto ry

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Helsingin seudun kauppakamari
Pohjois-Karjalan kauppakamari ja Turun kauppakamari
Nordic Premium Beverages - Suomen Viiniyrittäjät ry
Alko Oy